

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžr/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200434
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200434.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľov: 1/ Ing. Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., 2/ W. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., proti odporcovi: Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor, Andreja Kmeťa č. 17, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. OU-ZA-PLO 2016/008530/R-Z zo dňa 11. apríla 2016, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/34/2016-25 zo dňa 25. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/34/2016-25 zo dňa 25. novembra 2016 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) a c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, čo sa týka námietky, že časť vyvlastneného pozemku nie je reálne zastavaná a teda vyvlastnený pozemok neslúži účelu, na ktorý bol vyvlastnený, s touto námietkou sa súd čiastočne stotožnil v tom zmysle, že doposiaľ nebol dostatočne zistený skutkový stav na to, aby tvrdenie navrhovateľov o nezastavaní časti vyvlastnenej parcely alebo správneho orgánu o jej zastavaní, bolo riadne preukázané. Podľa písomnej a grafickej identifikácie ide o tú časť vyvlastnenej parcely, ktorá je identická s CKN p. č. 5589/20 - zastavaná plocha o výmere 360 m² vo vlastníctve Mesta Žilina. Podľa grafickej identifikácie táto parcela nie je zastavaná. Podľa fotodokumentácie, ktorá je súčasťou správneho spisu a bola vyhotovená na ohliadke na mieste samom, nie je zastavaná individuálnou bytovou výstavbou. Správny orgán zistil, že ide o trávnatú preluku, na ktorej sa nachádza nespevnený chodník a smetné nádoby. Z uvedeného mal za to, že sa jedná o infraštruktúru k individuálnej bytovej výstavbe, ktorá bola účelom vyvlastnenia a preto mal splnený účel vyvlastnenia aj tejto časti vyvlastnenej parcely.

Pokiaľ účelom vyvlastnenia nehnuteľností bola výstavba radových rodinných domov, naplnenie tohto účelu nie je možné chápať v úzkom zmysle len ako využitie pozemkov pod výstavbu rodinných domov, ale účelom vyvlastnenia nepochybne bolo aj zabezpečenie priestoru pre občiansku vybavenosť (infraštruktúru) pre obyvateľov týchto rodinných domov a taktiež aj pre plnohodnotné užívanie rodinných domov v podobe využívania predzáhradiek a záhrad za rodinnými domami. Podľa názoru súdu však vo vzťahu k C-KN p. č. 5589/20 doposiaľ nebolo preukázané, či sa na tejto parcele nachádza infraštruktúra k individuálnej bytovej výstavbe rodinných domov, výstavba ktorých bola dôvodom vyvlastnenia aj tejto časti parcely. Nebolo totiž doposiaľ preukázané, že nespustený chodník je stavbou v zmysle Stavebného zákona, teda či možno konštatovať, že sa jedná o infraštruktúru k jednotlivým stavbám rodinných domov. Samotným umiestnením smetných nádob na tomto pozemku určite nebol splnený cieľ vyvlastnenia tak, ako je uvedený vo vyvlastňovacom rozhodnutí. Teda relevantné v danom prípade je zistiť, či na danom pozemku existuje oficiálna infraštruktúra, napr. cesta - komunikácia, ktorá by napĺňala účel vyvlastnenia tohto pozemku, ako bol uvedený vo vyvlastňovacom rozhodnutí (účel výstavby radových rodinných domov pre zamestnancov n. p. Chemicelulóza Žilina), čo by zahŕňalo aj výstavbu infraštruktúry k týmto rodinným domom. Správny orgán doposiaľ nevykonal dokazovanie na túto otázku a preto bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť podľa § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p. z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu. Zároveň súd zrušil uvedené rozhodnutie aj podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. z toho dôvodu, že nestotožnil sa s právnym záverom správneho orgánu, že umiestnením nespusteného chodníka na tejto trávnej preluke a umiestnením smetných nádob došlo k naplneniu účelu vyvlastnenia podľa vyvlastňovacieho rozhodnutia.

Vo vzťahu k ostatným C-KN parcelám, ktoré vznikli z vyvlastnenej časti PK p.č. 2777 súd uviedol, že bol zistený skutkový stav dostatočne a bolo riadne preukázané, že sú zastavané či už stavbami rodinných domov alebo sú priliehlymi záhradami k rodinným domom, čo taktiež spĺňa účel vyvlastnenia týchto pozemkov. Nie je však možné konštatovať, že ak ostatné časti vyvlastnenej PK p.č. 2777 boli a sú využívané na účel, na ktorý boli vyvlastnené, že by len z týchto dôvodov mal byť naplnený účel vyvlastnenia aj na zvyšnej, oddeliteľnej časti tejto vyvlastnenej parcely. Naopak, pokiaľ sa nevyužitá časť vyvlastnenej parcely dá oddeliť, čo v danom prípade je splnené (jedná sa o samostatnú C-KN parcelu so samostatným parcelným číslom), potom je potrebné vo vzťahu k nej samostatne skúmať, či slúži na účel, na ktorý bola vyvlastnená, a to bez ohľadu na okolité parcely a ich naplnenie účelu vyvlastnenia.

Čo sa týka ďalších odvolacích námietok, tieto súd vyhodnotil ako v celom rozsahu nedôvodné. Čo sa týka námietky, že nešlo o dobrovoľné vyvlastnenie a ani o vyvlastnenie za náhradu, ktorá podľa názoru navrhovateľov nebola vyplatená ani prevzatá, súd uviedol, že je nesporné, že došlo k vyvlastneniu časti PK p.č. 2777, kat. úz. E. a k vyvlastneniu došlo za náhradu. Pri samotnom titule vyvlastnenia sa neskúma tieseň (ako je tomu napr. pri uzavretí kúpnej zmluvy). Pri reštitučnom titule vyvlastnenia sa len skúma, či bolo vydané právoplatné rozhodnutie o vyvlastnení a či došlo k vyvlastneniu za náhradu alebo bez vyplatenia náhrady. V danom prípade došlo k vyvlastneniu za náhradu, o čom svedčí poštová poukážka a platobný príkaz o vyplatení náhrady pre pôvodného vlastníka nehnuteľnosti. Nebolo preukázané, že by mu nebola finančná náhrada vyplatená, naopak existuje dôkaz o jej vyplatení. Ak by aj pôvodný vlastník náhradu vrátil, uvedené je právne irelevantné a potvrdzuje to jej vyplatenie (rovnako rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 2Sžo/16/2008 zo dňa 01.08.2008).

Posledná námietka sa týkala namietania formálnej vady napadnutého rozhodnutia, a to v jeho časti poučenie. Táto námietka je plne nedôvodná, pretože poučenie je v súlade so Správnym poriadkom, ktorý sa na dané konanie subsidiárne aplikuje. Ustanovenie § 47 ods. 4 Správneho poriadku stanovuje náležitosti poučenia, ktoré boli v danom prípade splnené, o čom svedčí tiež tá skutočnosť, že navrhovatelia v zákonnej lehote opravný prostriedok aj riadne podali. Nie je vadou poučenia, ak v ňom nie je uvedené, že možno podať odvolanie, ale je v ňom uvedené, že je možné podať opravný prostriedok. Samotné odvolanie je totiž riadnym opravným prostriedkom. O.s.p., ktorý predstavuje zákonný rámec preskúmania odvolania účastníkov reštitučného správneho konania, v marginálnej rubrike tretej hlavy piatej časti O.s.p. sám stanovuje, že sa jedná o rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov.

Záverom uviedol, že v ďalšom konaní bude úlohou správneho orgánu posúdiť splnenie podmienok uvedených v § 3 ods. 1 písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“) a ak tieto podmienky vyhodnotí kladne, potom bude potrebné posúdiť ďalšie podmienky, ktoré sú podstatné pre rozhodovanie správneho orgánu o navrátení vlastníckeho práva in natura alebo o priznaní práva na náhradu, uvedené v § 6 ods. 1, 2 predmetného zákona.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal odporca v zákonnej lehote odvolanie. Dôvodil tým, že vec nebola správne posúdená. V danom prípade bol účel vyvlastnenia- výstavba radových domov pre zamestnancov podniku Chemiceľulóza n.p. Žilina naplnený, aj keď nie všetky vyvlastnené pozemky boli zastavané priamo stavbami, a to z dôvodu, že medzi jednotlivými blokmi boli realizované stavebné medzery radovej zástavby (C-KN parc. č. 5589/7, C-KN parc. č. 5589/20) čo vyplýva aj z grafickej snímky, ktorú priložil k odvolaniu. Vzájomné odstupy stavieb musia spĺňať požiadavky urbanistické, architektonické, životného prostredia, hygienické, veterinárne, ochrany povrchových a podzemných vôd, ochrany pamiatok, požiarnej bezpečnosti, civilnej ochrany, požiadavky na denné osvetlenie a preslzenie a na zachovanie pohody bývania. Odstupy musia umožňovať údržbu stavieb a užívanie priestorov medzi stavbami na technické alebo iné vybavenie územia a činnosti, ktoré súvisia s funkčným využívaním územia. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil v celom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok a konanie ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je nedôvodné. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. februára 2018 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bolo rozhodnutie krajského súdu, ktorým súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) a c) O.s.p. zrušil napadnuté rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Týmto rozhodnutím odporca rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. tak, že navrhovateľom ako oprávneným osobám podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. nenavracia vlastnícke právo a nepriznáva právo na náhradu podľa § 6 ods. 2 zákona k nehnuteľnosti v kat. úz. E. PK vložka č. 1135, PK p. č. 2777 - časť o výmere 1 213 m² z dôvodu, že neboli splnené podmienky § 3 ods. 1 písm. l/ a § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., t. j. že PK p.č. 2777 - roľa časť o výmere 1 213 m², zapísaná v PK vložke 1135, ktorá prešla do vlastníctva štátu rozhodnutím o vyvlastnení a o náhrade č. ÚPaA 1053/1975-453, vydaným MNV v Žiline - územného plánovania a architektúry zo dňa 24.09.1975, slúži účelu, na ktorý bola vyvlastnená a zároveň za ňu bola vyplatená náhrada.

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami uplatnenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis odporcu najvyšší súd zistil skutkový stav tak, ako ho popísal krajský súd. Odvolací súd sa preto s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty v prejednávanej veci, najvyšší súd na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva:

Zákon č. 503/2003 Z. z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom vyjadreným v jeho preambule je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť, tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku. Predmetný zákon tak, ako ostatné reštitučné zákony, zmierňuje následky iba niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu.

Predmetný zákon ustanovuje taxatívne, ktorý majetok možno vrátiť pôvodnému vlastníkovi. Nie všetky pozemky, ktoré v rokoch 1948 - 1989 prešli na štát alebo právnickú osobu, podliehajú režimu zákona č. 503/2003 Z.z. Nevzťahuje sa na ďalšie nehnuteľnosti (stavby, ostatné pozemky, ktoré v čase prechodu na štát neboli poľnohospodárske alebo lesné), na živý a mŕtvy inventár a ani na porasty. Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. (do 31.12.2004) a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 1, 2 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe od 25.02.1948 do 01.01.1990 na štát alebo inú právnickú osobu, v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 zákona č. 503/2003 Z.z. a žiadané nehnuteľnosti ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1, ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb., § 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb.).

Podstatou podaného odvolania je tvrdenie, že v prejednávanej veci neboli naplnené zákonné podmienky reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z., podľa ktorého sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená. Spornou bola skutočnosť, či vyvlastnené pozemky nikdy neslúžili na účel, na ktorý boli vyvlastnené.

V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti, že v napadnutom rozhodnutí odporca konštatoval: „z fotodokumentácie a miestneho šetrenia správneho orgánu vykonaného dňa 17.02.2016 bolo zistené, že vyvlastnený pozemok je zastavaný stavbami rodinných domov so záhradami, časť tvorí trávnatá preluka s nespevnenou cestou spájajúca túto lokalitu s blízkym sídliskom a hlavnou cestou s pripojením na MHD a je na nej stojisko odpadových nádob na separovaný zber. Výsledkom ohliadky je konštatovanie, že účel vyvlastnenia bol naplnený.“

Vzhľadom na uvedené nebolo možné postupovať inak ako súhlasiť s názorom krajského súdu, že záver odporcu v napadnutom rozhodnutí vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Naplnenie účelu vyvlastnenia na spornej oddeliteľnej časti parcely nie je možné vyvodiť zo záveru, že ostatné časti vyvlastnenej PK p.č. 2777 boli a sú využívané na účel, na ktorý boli vyvlastnené. Nakoľko v predmetnej veci je možné nezastavanú časť vyvlastnenej parcely oddeliť, vzhľadom na to, že ide o samostatnú parcelu s vlastným parcelným číslom, je nutné vo vzťahu k tejto časti parcely vykonať samostatné dokazovanie za účelom zistenia, či slúži na účel, na ktorý bola vyvlastnená, bez ohľadu na okolité parcely a ich naplnenie účelu vyvlastnenia.

Z obsahu súdneho spisu taktiež vyplýva, že vo vyjadrení k opravnému prostriedku odporca uviedol, že

pozemok je využitý na účel vyvlastnenia, nakoľko v prípade vyvlastnenia za účelom výstavby rodinných domov je nutné toto chápať aj v súvislosti s občianskou vybavenosťou a nie len striktne so stavbou domu. Na tento argument reagoval aj krajský súd. V odvolaní v rozpore s týmto odporca namieta, že účel vyvlastnenia- výstavba radových domov pre zamestnancov podniku Chemicelulóza n.p. Žilina- bol naplnený, aj keď nie všetky pozemky sú zastavané stavbami, pretože medzi jednotlivými blokmi domov boli realizované stavebné medzery radovej zástavby umožňujúce údržbu stavieb a užívanie priestorov medzi stavbami na technické a iné vybavenie územia a činnosti súvisiace s funkčným využívaním územia.

Z uvedeného je zrejmé, že sám odporca nemá ujasnené na aký účel predmetná nezastavaná časť, na ktorej je trávnatá preluka s nespevnenou cestou a stojisko odpadových nádob, vlastne slúži. Ide o zmätočné vyjadrenia a odvolací súd musí vyjadriť súhlas aj s názorom krajského súdu, že zo strany správneho orgánu nebol dostatočne zistený skutkový stav na to, aby tvrdenie navrhovateľov o nezastavaní časti vyvlastnenej parcely alebo správneho orgánu o jej zastavaní, bolo riadne preukázané alebo vyvrátené, nakoľko nebolo odporcom k tejto otázke vykonané dokazovanie. Je preto nevyhnutné opätovné posúdenie splnenia podmienok zakotvených v § 3 ods. 1 písm. l/ zákon č. 503/2003 Z.z. a v prípade kladného výsledku posúdenie ďalších podmienok, podstatných pre rozhodovanie o navrátení vlastníckeho práva in natura alebo o priznaní práva na náhradu, v zmysle § 6 ods. 1, 2 predmetného zákona.

Na tomto mieste odvolací poukazuje aj na jednoznačný zákaz dodatočného dopĺňovania rozhodovacích argumentov, tzn. aby správny orgán prostredníctvom súdneho prieskumu dodatočne dopĺňal, objasňoval alebo navrhovateľovi prostredníctvom svojho vyjadrenia v súdnom konaní prezentoval dôvody nevyslovené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správneho orgánu; dôvody, ktoré by si mal správny súd osvojiť. Preto je povinnosťou správneho orgánu pri obrane svojho rozhodnutia vyzdvihnúť, nie však dopĺňať nové argumenty, ktoré v napadnutom rozhodnutí absentujú, čo je prípad tohto konania.

Odvolací súd záverom poznamenáva, že v zmysle § 27 ods. 3 O.s.p. sa už v konaní podľa piatej časti tretej hlavy tohto zákona nepripúšťa zastúpenie podľa odseku 1 s výnimkou, ak by mal zástupca vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore právo a účastník konania je jeho blízkou osobou, čo v tomto prípade nebolo splnené.

Vo svetle uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie odporcu trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným. Nepochybil preto krajský súd, keď napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj nedostatočne zisteného skutkového stavu. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom, že preskúmané rozhodnutie odporcu nebolo vydané v súlade so zákonom a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo odporca v odvolacom konaní nebol úspešný a navrhovateľom trovy v odvolacom konaní nevznikli.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.